

PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS

TÖRVÉNYED MEGTISZTEL ÉS ÉLTET

„Ne ölj!” (2Móz 20,13)

Kedves Testvéreim! Engedjétek meg, hogy egyházi beszédemet egy képzeletbeli naplórészlettel indítsam:

Március 5.

„Ma kezdődött el az életem. Apám és anyám nem tudják még. Kisebb vagyok egy gombostűfejnél, mégis önálló lény vagyok már. Minden testi és lelki adottságom meg van határozva: például apám szemét és anyám szöke göndör haját öröklöm. Az is biztos, hogy kislány leszek.

Március 19.

Első vér- és érfal-sejtjeim, első ereim most keletkeznek. Mivel a szerveim még nincsenek teljesen kifejlődve, anyámnak kell engem vér- és anyagcseréjével, vérkeringésével támogatnia. Milyen csodálatos, bensőséges kapcsolat!

Március 23.

Kialakul a szám. Egy év múlva már kacagni fogok, ha a szüleim az ágyacskám fölé hajolnak. Első szavam a „mama” lesz. Az az állítás, hogy én még nem vagyok külön ember, csak egy része anyám testének, igazán nevetséges! Nem is ugyanahhoz a vércsoportoz tartozom, mint ő.

Március 25.

A szívem elkezdett verni. Életem végéig szünet nélkül teljesíti majd szolgálatát anélkül, hogy valaha is megpihenne. Óriási csoda!

Április 2.

Karom és lábszárom is fejlődésnek indult. Bár még sok időbe telik, amíg elindulhatok a környező világ felkutatására, megismerésére, amíg társaimmal barátságot köthetek.

Április 20.

Csak ma tudta meg édesanyám az orvostól, hogy a szíve alatt hord engem. Milyen nagy lehet az öröme!

Május 13.

Nemsokára látni fogok. Szemem már csak egy varrattal van lezárva. Fény, színek, virágok, arcok – csodás lehet! Legjobban annak örülök, hogy megláthatom az édesanyámat. Csak ne tartana olyan soká! Még több mint hat hónapot kell várni!

Május 24.

A szívem teljesen kifejlődött. Állítólag vannak csecsemők, akik beteg szívvel jönnek a világra, és az orvosok roppant erőfeszítéseket tesznek, hogy műtét

útján megmentsek őket. Hála Istennek, az én szívem egészséges, erős, vidám gyerek leszek. Mindenki örülni fog.

Május 28.

Ma megölt az anyám.”

(H. Schwab nyomán)

Kedves Testvéreim!

Az imént felolvasott képzeletbeli napló hallatán bizonyára arra gondoltok, hogy beszédemben a magzati élet védelmében akarok állást foglalni. Sejtéseitek részben beigazolódnak. Miért csak részben? – kérditek. Azért, mert jelen alkalommal nem csupán erről, nem is csupán nagy általánosságban az élet értékéről, hanem a teremtő Isten által nekünk adott parancsolatok megtisztelő voltáról szeretnék beszélni. Egyházi beszédemet azért indítottam ezzel a képzeletbeli napló-részlettel, mert meglátásom szerint csodálatosan érzékelteti az emberi lény élni akarását, görcsös ragaszkodását ahhoz a lenyűgöző csodához, amelyet életnek nevezünk, s amellyel Isten ajándékozott meg!

Ismert számunkra, hogy Jézus új értelmet adott ennek a parancsolatnak, amikor azt mondta, hogy szóval is lehet ölni. Sőt kijelentette, hogy az az ember, aki haragszik az ő atyjáéért, méltó arra, hogy ítélkezzenek felette (Mt 5,22). Miért nem beszélek akkor most ez utóbbiról? Azért, mert meglátásom szerint sajnos még sok fényévnyi távolságra vagyunk ettől; azt is mondhatnám, hogy az emberiség még gyermekcipőben jár e téren.

„Ne ölj!” – olvassuk a parancsolatot, és a kételkedő ember rögvést megkérdőjelezi a tiltást. – Miért ne öljek?

„Az Élet Szent okokból élni akar” – vallja a próféta Ady,

„Nemlét helyett létet adott az Úr – mondják a kortárs lírikusok, teológusok, filozófusok

„Isten a maga képére teremtette az embert” – olvassuk 1Móz 9,6-ban,

„hogy élhess mind te, mind a te magod” – találjuk az 5Móz 30,19-ben.

Amennyiben elfogadjuk, és magunkévá tesszük ezeket a válaszokat, újabb kérdésbe ütközünk: miért kell a „Ne ölj!”? Azért, mert az élet folyamatosan fenyegetve van.

Mi fenyegeti az életet? Maga az élet. Mennyire jól érzékelteti ezt az ókori latin mondás: *Homo hominem lupus est* („Ember embernek farkasa”). Állandó veszélyben élünk. Századunk nagy orvos-teológusa, Albert Schweitzer szerint „az ember uralja a Földet, még mielőtt megtanulta volna uralni önmagát.”

Azok, akik képtelenek elfogadni, hogy az Örök Törvény maga az isteni bölcsesség, kibúvókat próbálnak keresni, s hogy érvelésük jól megalapozottnak (sőt megcáfolhatatlannak) tűnjék; éppen a Bibliára hivatkozva akarnak ellenszegülni a parancsolatnak, hiszen maga Isten is „öl és életet ad”.

Az ilyen „szemfüleseknek” mégsem jár dicséret, mert figyelmen kívül hagyják, hogy Isten a törvények legfőbb megalkotójaként megteheti ezt, hiszen e törvények mindegyikét Ő adta és Ő is veszi el az életet.

Kíváncsi lények vagyunk mi, emberek. Hála Istennek! A gond csak akkor adódik, amikor a csigaházat kopogtató kíváncsi kisgyermekből gyanakvó „hiszem, ha látom”-féle felnőtt lesz. Testvéreim, ne értsük félre egymást: nem a felnőttiséggel van a baj, hanem az öntömjénező gögös emberrel, aki melldőngetve kérdi: kicsoda, aki azt parancsolja nekem: „Ne ölj!”? *Parancsot ad* nekem, *megszabja*, hogy mit ne tegyek? Különben is, mit ér egyáltalán az emberi élet?

„Valaki egyszer kiszámította, mennyi az embert alkotó pusztá anyag értéke. Nos, elsősorban vízből, mészből, foszforból, és más kémiai elemekből állunk. Mindez együttvéve egy-két német márkát tesz ki. Földből való lény, Ádám! Rokona sziklának, folyónak, esőnek, levegőnek.” (Siegfried Kettling: *Nem kérdezett senki, akarok-e élni*)

A dolog hátulütője csak az, hogy aki az embert ily módon, nyersanyagként értékelte, maga is ember volt! Számításában óriási hibát követett el, hiszen alábecsülte az emberi életet, és ezáltal alábecsülte önmagát is.

Még mindig kísért a II. világháború rémképe, a halál árnyéka: ember az embert ipari nyersanyagként szemlélte (pl. szappanként, lámpaernyőként, aranylelőhelyként) – hogy az atomfegyverekről ne is szóljak.

„Ne ölj!” – Egyetértünk a szellem-óriással: az embert el lehet pusztítani, de nem lehet legyőzni!

Nem lehet legyőzni, mert Isten teremtette, ő uralja, ő is veszi el. A titkok titka pedig az, hogy Isten az életet önmagából teremti, magából adja, mert Ő minden élet forrása. Az emberi életre a maga képét nyomja rá. Isten akarja, szereti, igenli az életet, Istennek szerelme, szeme fénye az élet. Csodát tett, amikor az egyetemes élet egy részét kiválasztotta, öntudatot adott neki (ez az élet tud önmagáról és Istenről!), szabadságot adott, s az ember választhat: Istennel akar-e élni avagy ellene. Kapaszkodjunk jól meg, mert Isten törvényt adott az embernek, megtisztelte, személyiséggé tette. Kinek adott Isten parancsolatokat munkatársán, az emberen kívül? Isten akarata szerint az emberi élet annyira értékes, hogy szeretni, óvni, védeni, a parancsolatokkal is őrizni kell, sőt érte más élet is feláldozható. Hiszen ha az embertől eltiltom a növényt és az állatot mint táplálékot, megölöm az embert, mert sem levegőből, sem kősziklából meg nem élhet.

Az ember teste gyöngé, szellemi ereje könnyen pótolható, erkölcsi szempontból gyakran önző, gyáva és léha, de van egy ígéretes vonása: Isten magának vallja, rányomta önnön képének pecsétjét, egyszeri, eredeti, soha meg nem ismételt, öntudatos, szabad és felelős személyiséggé tette, ami drágább, mint az egész világ, s amelyet (akit) sohasem lehet feláldozni.

„Ne ölj!” – hangzik a megtisztelő parancsolat, s az emberölés tilalma belekerült csaknem valamennyi világvallás etikájába, s kiindulópontjává vált a bünte-

tőjogi gondolkodásnak. Ó, de az ember szeret büntetni. Önkényesen törvényeket léptet életbe, néha még a halálbüntetést is helyénvalónak tartja, s épp a nyugodt lelkiismeretre hivatkozik!

A felolvasott bibliai versben az élet abszolút értékének gondolata muzsikál.

Vajon tiszteletet érez-e az élet szentsége iránt a harmadik évezred küszöbén topogó ember?

Megosztok veletek egy történetet:

Egy kisfiú egy borús napon az *Ég és Föld* című könyvet olvasta. Egyszer csak olyan leírásra bukkant, amely arról beszélt, hogy valamikor a földtörténeti középkor idején, a triászban nevezett korszakban a Gondwana nevű őskontinens szétdarabolódott. Gyermekésszel ezt egy gyors szakadásnak hitte, s úgy gondolta, hogy biztos sok növény és állat zuhant az óceánba, és pusztult el. Sajnálatot érzett az elpusztult élőlények iránt. Tiszteletet érzett az élet iránt, s tette ezt a tíz isteni parancsolat ismerete nélkül! Vajon egy ilyen eseten ma már csak mosolyogni tudunk? Mit kell tenned személy szerint neked? – azt kérded. A költő kérdésével sugalmazom: „Ki tiltja meg, hogy fákat olts, dolgozz, ölelj s az ürbe szállj? Ki tiltja meg, s ki kényszerít, hogy féreg légy, ha nem muszáj?” (Szilágyi Domokos)

És még egy idézet:

„Ember módra élsz, ha igazságosan élsz. Ha minden cselekedeted és szavad alján az a szándék húzódik meg: nem ártani az embereknek! Ha megkísérelsz – mégpedig feltűnés és hiú szerepjátszás nélkül – segíteni az embereknek! Néha csak azzal, hogy nem hallgatod el az egyszerű igazságokat. Néha csak azzal, hogy nem mondasz tovább, amit mások hazudnak. Néha csak azzal, hogy nem mondasz igent, mikor mindenki kiabál: »Igen, igen!« Egy életen át következetesen nem beleegyezni abba, ami az emberek hazugsága, nagyobb hősiesség, mint alkalmilag hangosan és mellveregetve tiltakozni ellene.

A halálos ágyon csak akkor pihensz nyugodtan, ha minden nap, minden öntudatoddal, az igazságot szolgáltatad. Néha nagyon egyszerű és kicsinyes az igazság. De te ne válogass..” (Márai Sándor: *Füves könyv*)

„Ne ölj!”, mert Isten nem gyönyörködik a halálban. A modern kor embere gyanakvóan kapja fel fejét a parancs szó hallatára, talán mert sok önkényes, embertelen parancsra kellett jobb meggyőződése ellenére engedelmeskednie. Ám Istennek nemcsak hatalma, hanem joga, hitele van ahhoz, hogy parancsokat adjon nekünk.

Istennek pusztán valósága is Parancs. Azzal, hogy parancsot, törvényt ad, nem megaláz, hanem megtisztel minket. Nem veszi el szabadságunkat. Nem függeszti fel szabad akaratomat. A döntést ránk bízza. Mert – ha különösen hangzik is – tisztelet bennünket, gyermekeiket. Miként a jó szülő, aki önállóságra segíti nagykorúsodó gyermekét. Szeret és javunkat akarja! Ezért figyelmeztet, sugall, int és eligazít. S ha látja-tapasztalja, hogy kiskorú gyermekének nem elég csak a szere-

tet: parancsol, tilt és törvényt állít. Avagy: nem kell a gyermeknek az eligazítás? S a könnyen „eltévedő” felnőttek is nincs hasznára az útjelző tábla?! Törekedjünk ennek megfelelően élni! Ámen.

Megjegyzés: A beszéd megírása során felhasználtam Ravasz László *Én vagyok a te Istened!* c. művét.

Egyházi élet – Hírek

Az Egyházi Főhatóság tevékenysége

■ 2008. november 13–14-én volt az Egyházi Képviselő Tanács IV. negyedévi rendes ülése Kolozsváron. Napirenden többek között szerepelt egy javaslat az egyházközségi ügyvitelt rögzítő szabályzatra, az UNOSz alapszabályzat módosítására vonatkozó kérés, a Főtanács ülésének előkészítése, valamint az egyház központi költségvetése a 2009. évre. Ezen utóbbi keretében határozat született egy 2009 januártól életbe lépő fizetés-emelésről, valamint az egyházköri díjak megemeléséről 0,50 lejről 1 lejre személyenként.

■ Erdélyi Unitárius Egyházunk legfőbb törvényhozó hatósága, a Zsinat és legfőbb kormányzó testülete, a Főtanács 2008. december 4–6. között tartotta rendes ülését a Segesvárhoz tartozó Fehéregyházi Leányegyházközség templomában. A Főtanács a 2007. esztendőről való számadás mellett keretül szolgált a főtanácsai választásoknak is: megválasztották a főtisztviselők többségét: dr. Máthé Dénes egyetemi tanárt és Csáka József mérnököt főgondnoknak, Nagy László marosvásárhelyi lelkészt főjegyzőnek, Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkészt pedig közügyigazgatónak. Az Egyházi Képviselő Tanács választott tagjai az alábbiak lettek: Szombatfalvi József, Szabó László, Székely Kinga Réka, Balázs Sándor, Csete Árpád, Tódor Csaba, Andorkó Ferenc, László János, Farkas Emőd, Czibalmos Kozma Csaba, Demeter Domokos, Sándor Krisztina, Nagy Zsigmond, Gazdag Géza, Kolumbán Gábor. Megválasztották az állandó bizottságok valamint a bíróságok tagjait is.

A Zsinat fő napirendi pontja a püspökválasztás volt: itt Bálint Benczédi Ferenc kolozsvári lelkészt egyházunk 31. püspökévé választották. A másik kiemelkedő szertartás a tizenöt ifjú lelkész részvételével tartott lelkézszentelés volt, ahol a következők léptek az erdélyi unitárius lelkészek sorába: Solymosi Zsolt, Demeter Sándor Loránd, Lakatos Sándor, Hegedűs Tivadar, Barabás Zsolt, Buzogány-Csoma István, Gál Zoltán, Kardos József, Makkai-Ilkei Ildikó, Nagy Adél, Pál János, Solymosi Alpár, Szabó Előd, Tökés Lóránt, Rácz Norbert Zsolt.

Lelkészképzés

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara szeptember 29-én nyitotta meg kapuit az új tanévre érkezők előtt. Az I. évfolyamra a szeptember elején tartott felvételi vizsga eredményeként öt hallgató iratkozott be: Bartha Alpár Fiat-